

A fejlődés szintjei a mobilitásban

Nemzetközi szakmai gyakorlatokhoz kapcsolódó mobilitások és azok szintjei

A cikkben az ECJET Team által szervezett ECJET for Mobility rendezvény anyagait használtuk fel.

Ismerve az európai gazdasági helyzetet, a munkaerőpiac keresleti oldalának sorvadását, itthon a szakképzésre és finanszírozására vonatkozó változó törvényi hátteret, ha megkérdezzük tőlünk, mely szakképző intézmény az életképes, meg tudjuk adni a választ. Az a szakképző, amely a tudás megszerzésének elősegítője, amely képes diákjainak olyan készségeket átadni, melyek birtokában tanulók a jövőben alkalmasak lesznek újra és újra önálló tanulásra.

A magyar szakképzést visszatérően az a kritika éri, hogy nem elég gyakorlatorientált. A jelenlegi törekvések javítani látszanak a helyzeten, de még mindig – főleg a szakközépiskolákban – elméleti képzés folyik. Sem a törvényi szabályozás, sem a gazdaság oktatási oldalán kívüli szereplőinek motiváltsága nem eléggé határozott a lényeges változások megvalósítására.

A gyakorlati képzés iskolán belüli hangsúlyossá tétele azokat a képességeket fejlesztheti a fiatalokban, amelyekre a munkahelyeken igazán szükségük van, amelyeket már az interjú során elvárnak tőlük (ilyenek a kommunikáció, a problémamegoldás, az érvelés, a gondolkodás és az együttműködés készsége), továbbá lehetőséget biztosít számukra az informális és nem formális tanulásra. Az uniós csatlakozás minden korábbinál szélesebbre tárja az új tapasztalatok megszerzésének esélyeit.

A koppenhágai folyamat részeként az Európai Unió tagállamai 2010-ben deklarálták, hogy az elkövetkező időszakban (2011–2020) a politikai prioritásaik között jelentős szerepet tölt be a szakképzés minőségének növelése, az európai együttműködés, a szakoktatás és képzés támogatása.

A támogatás egyik kézzel fogható bizonyítéka a hazánkban is népszerű Leonardo da Vinci mobilitási projektek létezése. A külföldi szakmai gyakorlaton lévő diákoknak és iskolájuknak is arra kell törekedniük, hogy a határon túl szerzett tapasztalataikat, tudásukat hasznosíthassák hazai keretek között. Az iskolának és a fiatalnak is garanciákra van szüksége: arra, hogy ténylegesen a szakmájának megfelelő helyen, az itthoni kimeneti elvárásoknak megfelelő tudásra tesz szert. Kívánatos, hogy a kinn töltött gyakorlati idő „ne menjen kárba”, vagyis a diák hazai oktatási folyamatának része lehessen.

A tapasztalat azt mutatja, hogy **a szakképző intézmények határon innen és túl kivétel nélkül átesnek különböző fejlődési szakaszokon a mobilitás szervezésének menetében**, tekintettel arra a tényre, hogy a cél olyan fiatalok munkaerőpiacra való képzése, akik felvérteződtek az élethosszig tartó tanulás képességével. Nem lehet kihagyni vagy átugrani egyetlen fázist sem, végig kell járni az utat! Minden magasabb rendű szint az előzőek tapasztalataira épít. Fontos a kölcsönös bizalom, amely nélkül nem működnek a nemzetközi mobilitások. Nincs mód minden terület aprólékos meghatározására, külön-

1 Előkészítő látogatás • Study visit

- **Felfedezés:** egymás megismerése, feltételek megismerése, lehetséges tevékenységek azonosítása, dinamika meghatározása
- **Időtartam:** néhány nap. Nem kétirányú program. Szakmai találkozás. Közös célok keresése.
- **Döntést** kell hozni a partnerséget illetően.
- **Nincs megállapodás** vagy fejlesztésre szorul.
- **Előfeltételek:** pénzügyi, közös érdeklődés, lehetséges mobilitás feltételezése.

2 Általános mobilitás

- **Tesztelés:** partneri együttműködés, megvalósítás kereteinek tesztelése.
- **Rövid időtartam,** oda-vissza irány (vagy nem), munkahelyek vállalatoknál, tanulók egyéni nyelvi és interkulturális fejlődését is segíti, pedagógiai programmal „gyenge” kapcsolat.
- **Szakképző intézmények,** szakképző centrumok, vállalatok
- **Partneri megállapodás,** kötelező elemei: csoportos vagy egyéni mobilitás, időpontok, pénzügyi források, megvalósítás keretei.
- **Előfeltételek:** a mobilitásra való képesség (logisztikai szempontból), megfelelő tartalom megléte, pénzügyi fedezet.

A mobilitás szerkezete és összetettsége változhat a:

- célok;
- kulcselemek;
- partnerek;
- partnerségi megállapodások;
- előfeltételek függvényében.

böző kultúrákban más és más dolog lehet triviális vagy körülírandó. A közös munka során előfordulhatnak helyzetek, amelyekről előzetesen senki nem gondolta, hogy szabályozásra szorulnának.

Alapvetés a bizalom és más dolog lehet triviális vagy körülírandó. A közös munka során előfordulhatnak helyzetek, amelyekről előzetesen senki nem gondolta, hogy szabályozásra szorulnának.

az együttműködő iskolák szakmai tanárai között, bizalom a másik intézmény és annak vállalati partnerei iránt, bizalom abban, hogy a megállapodásokban leírt elvárásokhoz mindenki tarja magát.

1. szint: az előkészítő látogatás szintje

A kapcsolat kialakítása jellemzi ezt a szintet, egymás megismerése, a közös szakmai területek feltárása a cél. Nincs partnerségi megállapodás, nincs hosszú távú együttműködési kapcsolat.

2. szint: az általános, rendszeres mobilitás szintje

A partneri kapcsolat tesztelési időszaka ez. Létezik a küldő és a fogadó intézmény között megállapodás, de ez csupán kötelező elemeket tartalmaz: a mobilitás típusát (csoportos vagy egyéni), időpontokat, pénzügyi forrásokat és a megvalósítás kereteit. Tagadhatatlanul segíti a mobilitás résztvevőjének munkába vezető útját, a személyes, nyelvi és interkulturális fejlődését is. Mivel az iskolai pedagógiai program nem tartalmazza, a szakmai programnak nem része a külföldi szakmai gyakorlat, így nincs garantálva a megszerzett tudás elismerése, az nem képezi részét a szakmai képzésének.

3. szint: a strukturált mobilitási szintje

A partnerek között részleteiben kidolgozott, közép- vagy hosszú távú együttműködési megállapodás áll fenn. Így a megállapodásban szereplő célok részét képezik az iskola szakmai programjának, éppen ezért a szakképzők töreksenek a mobilitás folyamatos fenntartására. Ez összetettebb pedagógiai munkát igényel, a fiatalok felkészítésére van szükség. A diák tudatosan készül a munkára, ahol előre megbeszélte területeket, készségeket kell elsajátítania, melyeket értékelni is fognak, általa előre ismert szempontok alapján. A kapott értékelés részét képezi – a pedagógiai programban meghatározottak szerint – az itthoni képzésének. Már kölcsönös a mobilitás, ami széles, stabil vállalati partneri kört is feltételez, akiknek nagyobb rálátásuk van az iskola belső, szakmai munkájára. Ez a tény is növelheti az adott intézmény diákjainak elismertségét a munkaerőpiacon.

4. szint: az elismert, ECVET mobilitás szintje

A megszerzett tudást a nemzeti társadalmak akkor élvezhetik, ha a külföldön megszerzett ismeretek is elismertethetők a hazai oktatási rendszerben, az így megszerzett minősítések honosíthatóak, ezáltal a munkaerőpiacon is elismertek. Ezen a szinten azok a részletesen kidolgozott mobilitási projektek vannak, amelyekben az értékelés és az elért eredmények átvitelének módja meghatározott. Vagyis ez feltételezi a mobilitási programnak a pedagógiai programba való mély beágyazottságát.

A felek (küldő és fogadó intézmény) Együttműködési Megállapodásban rögzítik az együttműködésük, a mobilitás részleteit, a szakmai gyakorlat során elsajátított készségek és képességek értékelését, ezek elismerésének és érvényesítésének menetét a partnerszországokban. Megegyeznek a minőségbiztosítás menetében.

Aprólékosan kidolgozott dokumentáció írja le azokat a kompetenciákat, melyekkel a kiküldött tanulók rendelkeznek, és körvonalazza az elsajátítandó, elvárt készségeket. A partnerintézmények tanulási egységeket határoznak meg, melyeket egy adott szakma képzésének közös területeiből választanak ki, annak megfelelően, hogy a mobilitásban részt vevő hazájában mi képezi a kimeneti elvárások részét.

A tanuló is részese a szerződési folyamatnak: Tanulási Megállapodás alapján fogadja el a mobilitás személyére szabott részleteit.

A 4. szintű mobilitást európai uniós körökben ECVET (*European Credit System for Vocational Education and Training*, magyarul Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer) mobilitásnak nevezik, mely egyike azon európai oktatási eszközöknek, amelyek célja, hogy a különböző képesítési rendszerek jobban érthetőek, rugalmasak és így könnyebben átjárhatóak legyenek az egész Európai Unióban – ezzel is támogatva az egész életen át tartó tanulást és a nagyobb mobilitást a munkavállalók és tanulók körében.

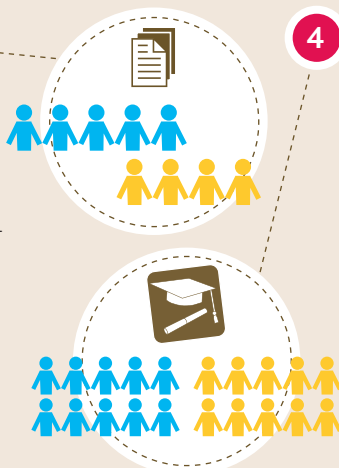
Az ECVET mobilitás elkötelezettséget jelent a minőségi gyakorlati képzés mellett. A szakképző intézmény számára egyrészt szakmai megújulást nyújthat a különböző európai uniós szakmai képzés szerkezeti és tartalmi megismerése, másrészt diákjai számára lehetőséget teremt átlátható, elismert, érvényesített külföldön szerzett szakmai gyakorlatra. ●

ROZMÁN ÉVA
igazgató, szakértő

- *Andrássy György Katolikus Közgazdasági Szakközépiskola*
- a *Nemzeti ECVET szakértői hálózat tagja*

3 Strukturált mobilitás

- **Felépítettség:** nyelvi készségek megerősítése, összetettebb pedagógiai munka, szakképzőknek a mobilitás folyamatos fenntartása a célja.
- Mélyebb mobilitási projekt, amely a pedagógiai programba beépült. Vállalati munkahelyek, kölcsönös, csoportos mobilitás.
- Szakképző központok, vállalatok; szabadon választható: intézményi testületek, szakképzési szervezet.
- Részleteiben kidolgozott partneri megállapodás, pedagógiai program tartalmazza, közép/hosszú távú megállapodás.
- Előző szinteken szerzett tapasztalat, fejlődésre való képesség, elkötelezettség a közép/hosszú táv mellett

4 Elismert, ECVET mobilitás

- **Elismerés:** külföldön megszerzett tanulási eredmények elfogadása.
- Mély, beépített mobilitási projekt. átlagos hosszúság, a szakmai érintettek elvárásainak megfelelően. Kölcsönös, csoportos mobilitás. Pedagógiai programban mélyen beágyazott, a tanulási eredmények jól definiáltak. Megállapodás és a transzfer meghatározott.
- Szakképző központok, vállalatok; intézményi testületek, szakmai szervezetek.
- Mindre kiterjedő, részletezett megállapodás, melynek kötelező elemei: a tanulók csoportja és a pénzügyi források. A pedagógiai program tartalmazza: a tanulmányi eredmények egységeit (Unit), megállapodás a folyamat és transzfer kivitelezésében, Együttműködési Megállapodás (MoU), Tanulási Megállapodás (LA).
- Előző szinteken szerzett tapasztalat, minden partner elkötelezett a fejlődés mellett, pedagógiai program tartalma, a törvény lehetővé teszi a transzfert.